

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
 3/4 10
 1/2 10

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kaliop“ po „Goriškem in Goriškem“ in „Kaliop“ po ljubljani in kranskih mestih, dalje dva krat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez“.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadstr. v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček. Na naročila brez doplačila naročnino se ne osiramo. Oglasi in poslanice se računajo po Petičevskih cenah tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici. Nad t. Z. urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Doplat naj se pošilja le uredništvu. Naročnina, reklama in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“; saki petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-80.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Go. i v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: Schwarz v Sečah ul., Jellersitz v Nunski ul., Ter. Leban na tekalšču v Verdi, Peter Krebelj v Kapucinski ulici, I. Bajt v pokopališčni ulici, I. Matiusi v ulici Formica, I. Hojfaški v Korenaki ulici št. 22; v Trstu v tobakarni Lavrentiš na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabbiš) tiska in zal.

Deželna norišnica.

(Dalje.)

Dr. Schweighofer, ravnatelj norišnice v Solnogradu, je povdarjal nasproti komisiji, da na zemljišču 15 ha se ne more zgraditi norišnica po kolonialnem sistemu. Naglašal sem opetovano, da finančna moč naše dežele ni taka, da bi mogla vzdržati troške, katere bo zahtevala izvršitev odsekovega načrta.

V uradnem aktu z dné 25. 6. 1892., katerega je proglasil deželni odbor za produkt temeljitih študij, se je določilo predložiti deželnemu zboru ustanovitev norišnice s troškom en milijon in dvestotisoč K. Ko pa se je imel kmalu nato otvoriti deželni zbor, so pa napravili kar nakrat drug akt, ki je bil seveda tudi produkt temeljitih študij, s katerim se je predlagalo ustanovitev norišnice s svoto 950.000 K. Ta akt ima datum 9. 7. 1892. Dostavilo se je, da 250.000 K je odbil deželni inženir, ne da bi pri tem mogla trpeti izvršitev načrta. Dr. Pontoni je opetovano povdarjal, da je nemogoče izvršiti načrt deželnega odbora za tak znesek, tudi iz poslanskih ust se je to čulo v zbornici, ali referent je zagotavljal v seji deželnega zbora, da se nikoli ne prekorači svote 950.000 K, ker da se je kalkuliralo na široko. Dandanašnji, ko delo še ni povsem gotovo, je troškov, kakor je neki poslanec povedal v deželnem zboru, že 1 milijon in 500.000 K. Torej že sedaj je svota 950.000 K prekoračena za 600.000 K.

Norišnica v Vidmu, v kateri je spravljenih 380 umobolnih, je stala malo več nad 900.000 lir.

Dr. Pontoni se obrača do prof. Belmonto, rekoč, da mora zona spreleteti vsakega razsodnega človeka in vsakega zdravnika, ako pomisli, da se hoče izpostaviti taki žrtvi tako ubogo in izžeto deželo, kakoršna je naša, da se jej dá zavod na tako nezdravem temelju. Kako bo mogla uprava kake dežele, tako izsesane, potro-

šiti tako veliko svoto za norišnico, dočim se nahajajo bolnišnice v tako primitivnem in žalostnem stanju.

Ali je to pametna in razsodna uprava, ki potrosi skoro 2 milijona lir za norišnico, dočim ista uprava ni storila doslej nič za uboge porodnice, ne za zapuščenene otroke, ne za svojetako številne škrofulozne, jetične in pelagrozne.

Pred leti je bil naš deželni odbor naznanil namestništvu uradno, da ne misli predložiti deželnemu zboru načrta za zdravstveni zakon, češ, da bi ne mogel opravičiti troškov od strani deželnega odbora, ki bi ga stalo uveljavljenje tega zakona. Kako bo pa mogel tak deželni odbor opravičiti prekoračenje troškov za norišnico, ako misli, da mu je nemogoče opravičenje za najbolj človekoljubno postavbo?

Pri polni luči tekočega stoletja nima naša dežela še zdravstvenega zakona, kakoršen ne manjka v nobeni civilizirani deželi.

Ali tej upravi, ki pravi, da nima denarja za tako koristno postavbo, ni mar potrositi skoro 2 milijona za norišnico, v kateri bo prostora samo za 350 bolnikov.

Reklo se je, da je izdal Paetz ugoden parere tudi gledé kraja in obsega zemljišča. Jaz morem izjaviti, da to ne odgovarja resnici. Paetz je pregledal le načrte paviljonov. Goriški načrt se razlikuje od norišnice Paetzovega tipa, kar kaže, da se mu ni vse prav razložilo. Po mojem mnenju: bo treba boriti s pomankljivostimi prostora že s početka ter bo treba odpomoči; norišnica s 350 posteljami ne bo zadostovala za deželo.

Zavod, kakoršen je naš, bi moral imeti vsaj dva psihiatra; vsaj ravnatelj in primarij bi morala biti specialista. Ali v čeli deželi ni niti jednega zdravnika, ki bi imel potrebno kvalifikacijo za taka mesta. Dr. Pontoni je nasvetoval, že pred leti, naj se naroči kakemu mlademu domačemu zdravniku, da bi se posvetil psihijatriji ter se šel učiti v kako uzorno no-

rišnico, seveda proti zagotovitvi, da se ga počem nastavi, ali deželni odbor kaj takega ni storil. Zato se ni hotel nikdo izpostaviti negotovosti.

Vsaka razsodna in previdna uprava se pa tudi kar najhitreje, da dobi kolikor mogoče hitro sposobno osebo, kateri more izročiti usodo tako važnega zavoda. Ravnatelj takega zavoda potrebuje tudi najmanj 6 mesecev, da si pripravi in izučí postrežnike po zahtevah moderne psihijatrije. Pri nas se dela že zadnja dela, ali ravnatelja še nimamo. Res je, da prihaja neki ugleden psihiatr ter daje od časa do časa nasvete, toda to ne zadostuje, ker ta ne bo prihodnji ravnatelj zavoda. Omeniti posebej je še treba to: Načrti so se napravili po kriteriju nekega nemškega psihiatra, ki je bil prišel tudi potem v Gorico, pregledat jih in popraviti, sedaj pa se skončuje delo s pomočjo laškega psihiatra. Nemajhna razlika pa je v funkcioniranju laške in nemške norišnice. Paetz porablja toliko v svrhe terapije in discipline kolikor radi ekonomije vedno močno število mirnih kroničnih umobolnikov za delavske moči. Paetz hoče, da je psihiatr tudi agronom norišnice in nihče drugi. Po laških norišnicah pa je kolonija izročena večinoma oskrbi uprave. Po nemških norišnicah je bolj ravnatelj praktičen človek ter se briga bolj za praktično stran psihijatrije; po laških norišnicah pa je ravnatelj v največ slučajih učenjak. Zato pa je norišnica Paetzovega tipa mnogo cenejša. Vsega tega pa ne vedo možje, ki vodijo našo upravo, odtod taka konfuznost, ki je sedaj tako velika, kakor še nikoli. Sedaj ne vedo, do katerega svetnika bi se obrnili, da bi mogli izprazniti sedaj obstoječe prostore za umobolne, kjer so doma razne bolezni. Smo pa še vedno brez ravnatelja in brez primarija, pa pred otvoritvijo norišnice. Mislim, da se ni še nikoli dogodilo, da bi se otvarjal tako važen zavod pod tako žalostnimi avspicijami. — V kratkem se ima odpreti nekaj paviljonov. Jedna najtežjih nalog, pravilno nastaniti bolnike, bo

morda izročena zdravniku, ki nima za to potrebnega znanja in skušeni. Sedaj ugibajo, ali bi preselili najprvo one umobolne, ki so zdravega telesa, ali one, ki so bolni tudi na telesu. — Leta in leta že razlagam, da vsaka zdrava uprava imenuje ravnatelja norišnice skoro isti čas, ko se odloči zgraditi jo. V Vidmu je bil imenovan ravnatelj norišnice 6 mesecev pred otvoritvijo, pa je bilo že pozno in ta zapoznelost je stala upravo 20.000 lir, kajti ravnatelj Antorini je dal prenarediti razne reči, ki mu niso ugajale ter se niso skladale z njegovim sistemom in navadami.

Živo sem obžaloval in še obžalujem način, kako se je ravnalo z vprašanjem norišnice od strani deželnega odbora, katero se je zavlačevalo v našo največjo sramoto nad 10 let. Obsodil sem nakup zemljišča na onem prostoru, ki je izpostavljen po leti hudim pasjim dnevom brez kakega gozdička, brez kake sence. Obsodil sem veliko svoto, izdano za nakup zemljišča, ki ne odgovarja namenu. Obžalujem, da so paviljoni zgrajeni tako, da se nastani one bolnike, ki potrebujejo ločene, mirne prostore, prav v bližini ceste, ki je vedno šumna in nemirna. Bolniki, ki so mirni ter bodo delali in za katere bi bil na mestu stik s svetom, bodo nastanjeni pa v najbolj mirnem kraju. Obžalujem, da se namesto simetričnega tipa ni dala prednost vaškemu tipu, ki je tako simpatičen in bi zahteval manj troškov.

Dr. Pontoni citira potem iz govora prof. Belmonto na kongresu psihiatrov v Benetkah stavke, v katerih pravi: da po najnovejših zahtevah psihijatrije je potreba za norišnico zemljišča 20 do 30 ha ter da je vsled te zahteve izključeno, da bi mogla stati norišnica v pomerju ali v neposredni bližini kakega stolnega mesta, kajti jako težko je dobiti v takih okoliščinah obsežno zemljišče brez poslopij in brez bližnjih cest. Poslopja morajo stati v središču zemljišča, tako da so okoli in okoli od tega obdana. Niti jedni navedenih zahtev pa ne odgovarja zemljišče naše norišnice — — — Hrase je napovedal

Dvajset let pozneje.

Nadaljevanje

„Treh mušketirjev“.

Francoski spisal:

ALEXANDRE DUMAS.

(Dalje.)

— Da, Monseigneur, jaz sem, in dovolite, da vam predstavim gospodu du Vallona, svojega vrlega prijatelja, za katerega ste se, Eminenca, svoj čas tako blagovolili zanimati.

In d' Artagnan posveti Porthosu v obraz, ki je žarel veselja; Porthos je začel razumeti, in bil je ves ponosen na to.

— H grofu La Fère-ju greste? nadaljuje d' Artagnan. Saj vam ne bova nič v nadlego, kaj ne, Monseigneur? Blagovolite nama kazati pot, in pojdeva za vami.

Mazarin pride polagoma zopet k močem.

— Ali sta že dolgo v oranžnici, gospoda? vpraša s tresočim se glasom, ko se je domislil obiska, ki ga je bil ravnokar napravil svojemu zakladu.

Porthos odpre usta, da bi odgovoril, toda d' Artagnan mu namigne, in Porthosova usta so ostala nema ter se počasi zaprla.

— Ravnokar sva prišla, Monseigneur, odgovori d' Artagnan.

Mazarin se oddahne: ni se več bal za svoj zaklad; bal se je samo še zase. Nekaj kakor smehljaj mu je zaigralo krog ustnic.

— Žal, ujela sta me v past, gospoda, pravi nato, in priznati moram, da sem premagan. Prosim me hočeta prostosti, kaj ne? Dam vama jo.

— O, Monseigneur, pravi d' Artagnan, kako ste dobri! Toda prostost že imava, in prosila bi vas rajši nečesa drugega.

— Prostost da že imata? pravi Mazarin ves plašen.

— Gotovo, in le vi, Monseigneur, ste svojo izgubili, in sedaj si jo morate zopet kupiti; kaj hočete, Monseigneur, to je vojno pravo!

Mazarin je vstrepetal v dno srca. Njegov tako bodoči pogled se je zaman vpiral v posmehljivi Gaskončev obraz in Porthosove mirne oči. Oba sta bila skrita v senci, in niti kumska Sibila ne bi bila mogla čitati z njunih obrazov.

— Kupiti prostost! ponovi Mazarin.

— Da, Monseigneur.

— In koliko me bo to stalo, gospod d' Artagnan?

— Vraga, Monseigneur, ne vem še! Vprašat gremo La Fère-ja, če ste, Eminenca, s tem zadovoljni. Blagovolite torej odpreti vrata, ki vodijo k njemu, Monseigneur, in v desetih minutah smo si na jasnem. Mazarin zatrepote.

— Monseigneur, nadaljuje d' Artagnan, kakor vidite, sva zelo dostojna, a opozoriti vas morava, da nimava časa, da bi ga zgubljala; blagovolite torej odpreti, Monseigneur, in zapomnite si enkrat za vselej, da bi postal najin položaj pri najmanjšem klicu, ki bi vam ušel, ko bi hoteli pobegniti, čisto izjemen, in potem nama ne bi smeli zameriti, ko bi posegla po kakem skrajnem sredstvu.

— Bodita brez skrbi, gospoda, pravi Mazarin, ničesar ne poskusim, dam vama svojo častno besedo.

D' Artagnan migne Porthosu, naj podvoji čuječnost, ter se nato obrne proti Mazarinu, rekoč:

— Vstopimo sedaj, Monseigneur, prosim.

XXX.

Pogajanja.

Mazarin je odrinil zapih dvojnih vrat, na katerih pragu je stal Athos, pripravljen na sprejem svojega slavnega posetnika, na kar ga je bil opozoril Comminges.

Zagledavši Mazarina se je priklonil, rekoč:

— Eminenca, spremstvo bi si bili lahko prihranili; čast, ki mi jo hočete izkazati, je prevelika, da bi je mogel pozabiti.

— Dragi grof, se oglasi d' Artagnan, saj Nj. Eminenca naju ni hotel s seboj, a du Vallon in jaz sva silila vanj, kar morda ni bilo spodobno, toda želela sva zelo, vas videti.

Pri tem glasu, pri tem porogljivem tonu, pri tej tako dobro znani kretnji, ki je spremljala ta glas in te besede, se je Athos presenečen zgenil ter vskliknil:

— D' Artagnan! Porthos!

— Da, midva, dragi prijatelj.

— Da, midva! ponovi Porthos.

— Kaj pomeni to? vpraša grof.

— To pomeni, odvrne Mazarin, ter se skuša nasmehtiti, kakor že prej, a se pri tem vgrizne v ustnico, to pomeni, da so se uloge menjale in da sem jaz jetnik teh gospodov, dočim sta bila prej onadva moja jetnika: in tako sem prisiljen tu ubogati mesto

menjen. Njuna je frasco za to delo. jaz i-
menujem to delo pravo nesrečo.

— Kavalirni smog. dr. Pontoniju, da se
je oglašil ter povedal odkrito v brk dež.
odboru in prizadetim psihiatrom, kar jim
gre.

Nekoliko pripomb, najbrže opopranih,
prihodnjic.

DOPISI.

Iz Gorice. — (O finančnem svet-
niku Lach-u). — Svetnik Lach je skoz
in skoz neprijazen slovenskim in slovanskim
uradnikom, ki službujejo v njegovem podro-
čju. Dokaz temu je, da je službovalo pod
njim tekom treh let kar troje slovanskih
konceptnih uradnikov, a nobeden menda ni
hotel biti samo za tolmača g. svetniku.

Pri davčnih komisijah za mesto, pri
katerih se razpravlja izključno italijansko, je
prisoten svetnik Lach, a pri komisijah za de-
željo ga mora nadomestovati njemu podrejen
komisar, Slovan, ker se g. svetnik sam, radi
nepoznanja deželnih jezikov, teh komisij ne
more osebno udeleževati.

Tudi obdačenje naših trgovcev in obrt-
nikov je prikrojeno popolnoma „po laško“.
Dočim se odmeri desetim slovenskim trgovcem
ali obrtnikom davek spod 8 kron in se jih tako
spravi ob volilno pravico, se obloži potem ednaj-
stega s tago ogromnim davkom, da plača davek
zase in za onih deset, ki se jih je namenoma ob-
dačilo tako nizko, da nimajo volilne pravice
v trgovsko in obrtno zbornico. — Enake pri-
tožbe so pri odmerjenju osebne dohodarine.

Gospod svetnik Lach je bil obljubil pri
prvi davčni komisiji, da se priučiti tekom ene
ga leta slovenskemu jeziku, a kakor vidimo,
te obljube do danes po 3 1/2 letih še ni spol-
nil, kajti slej kot prej se morajo slovenske
stranke, ki hočejo neposredno z njim obče-
vati, njegovi jezikovni nezmožnosti na ljubo
posluževati nemškega ali italijanskega jezika.

Doslej se s tem gospodom nismo bavili,
ker smo pričakovali, da spolni svojo obljubo
in se priučiti jeziku, ki ga govori najmanj 80%
davčnih obvezancev njegovega področja, a
odselej bomo razkrivali brezobzirno vse nje-
gove hibe.

Zahtevati moramo za mesto davčnega
referenta v Gorici Slovenca ali vsaj nepri-
stranskega drugoročca, ki pa mora brezpo-
gojno poznati jezik, ki ga govori najmanj
80% davčnih obvezancev njegovega področja.

Iz kobariškega okraja.

Okrajna posejilnica v Kobaridu, reg. zadruga
z neomejeno zavezo, vabi k rednemu občnemu
zboru, kateri bo dne 4. marca t. l. ob 2. uri
popoldne v posejilničnih prostorih. Dnevni
red po § 37. zadr. pravil. V slučaju, da bi
ob določeni uri občni zbor ne bil sklepčen,
se bo vršil eno uro pozneje drugi občni zbor.
Načelstvo.

Iz kanalskega okraja.

Iz Ločic. — Žbogarjevo hišo je obiskala
kruta smrt v 14 dneh dvakrat. Zamrla
sta stara dva. On okoli 80 leten starček, po

da bi ukazoval. Toda opozorim vas, gospodje, da se
ne boste dolgo veselili svoje zmage, razun če me
morda zadavite; že zopet pridem na vrh...

— Ah, Monseigneur, pravi d' Artagnan, le nikar
ne grozite, to je slab vzgled. Mi smo tako krotki in
tako ljubezniivi z Vašo Eminenco! Dajmo, pozabimo
na vso slabo voljo, pozabimo na vso jezo in kram-
ljajmo prijazno.

— Tudi jaz ne želim nič drugega, gospodje, pravi
Mazarin; toda predno govorimo o moji odkupnini, no-
čem da bi mislili, da je vas položaj boljši nego je v
resnici; s tem, da ste me vjeli v past, ste vjeli tudi
sami sebe. Kako pridete od tod? Poglejte omrežja,
poglejte vrata, pogledajte ali bolje predstavljajte si
straže, ki čuvajo za temi vrati in za temi omrežji, vo-
jake, ki jih je vse polno na teh dvoriščih, in pomislite
malo. Čujte, pokazati vam hočem, da sem poštenjak.

— Prav! si misli d' Artagnan; držimo se trdno,
zdaj se nam hoče izmuzniti!

— Ponujam vam prostost, nadaljuje minister, po-
nujam vam jo vnovič. Ali jo hočete? Predno mine ena
ura, vas zasačijo, primejo, in prisiljeni boste mene
umoriti, kar bi bilo grozno zločinstvo in popolnoma
nevredno poštenih plemičev, kakršni ste vi.

— Prav pravi, si misli Athos.

In kakor vsaka misel, ki je vstala v tej pleme-
niti duši; ki je poznala samo lepe misli, je odsevala
tudi ta njegova misel v njegovih očeh.

— Saj bi se pa tudi odločili za tako nasilstvo
samo v skrajni sili, pravi d' Artagnan, da bi razdrl
upanje, ki ga je Athosov molk vzbudil v Mazarinu.

imeni Janez, je zamel po hudih bolečinah
danes 19. II. 1909. — Bil je iz kanalske
podobne Bodrež, svoječasno župan občine
Anhovo ter izvrsten čebelarjevec. Imel je do
300 panjev čebel, katere je vozil v trnovski
gozd k Voglarjem in v Grojno. Kot strokov-
njak v čebelarstvu bil je voljen v čebelarški
čisek „Goriškega kmet. društva“. — Toliko
o ranjehem, da izpolnim obljubo. Bila sva si
namreč dobra znanca in obljubil sem mu
nekdanj v pogovoru, da naznanim njegovo
smrt širnemu svetu. —

Počivaj v miru, dragi znanec, in večna
luč naj ti sveti! Ostalim naše sožalje. —
K.

Iz komenskega okraja.

Komen, 18. februarja 1909. (Naš sod-
nik dr. Lavrenčič.) Ne pomnimo, da bi
se kedo pritoževal kedaj radi postopanja v
komenski sodnji, ali sedaj se je pa agrom-
madijo toliko snovi, da je ne moremo več
prenašati in zato tudi ne mol'ati. Priznati
treba, da je vse uradništvo, izvzemši enega,
vse časti in spoštovanja vredno, ali kar dela
ravno isti eden t. j. sem poslani novi sod-
nik dr. Lavrenčič, je tako, da treba to
tako odpraviti. Snovi imamo toliko, da uteg-
nemo prijeti prav za ostro orožje. Dovolite
gosp. urednik, da Vam za danes opišem samo
en slučaj, a za naprej prosim v več številkah
prostora. (Drage volje ga Vam odstopamo. Ur.)

Pred nedavnim je obsodil sodnik dr.
Lavrenčič 15 letnega fanta na 24 urni zapor.
Vsem, ki so poznali vzrok tožbe, je bilo ja-
sno, da mora biti fante oprostjen. S fantom
je šla k obravnavi tudi mati, ki je takoj
prijavila priziv proti obsodbi. Par dni
kasneje pa je dobil fant na svoje ime adre-
sovano pozivnico od tega sodnika, da mora
nastopiti zapor. Povdarjati treba prvič, da je
fant maloleten in bi se moralo o razsodbi in
nastopu kazni obvestiti njegovega varuha ali
vsaj mater, česar pa ta sodnik ni storil. Dru-
gič pa je nezaslišno pozvati obsojenega v
zapor, ako je vložen proti razsodbi I. instan-
ce priziv, kar je bilo v tem slučaju. Sodniku
bi moralo biti vendar znano, kedaj ima koga
pozvati v zapor! Če niti tega ne ve, naj za-
pusti sodnijo.

Na sodnikovo povabilo je šel fant v za-
por ter ga je tudi odsedel. — Na to je šel,
najbrže na nasvet nekega drugega, okrog is-
kat fantinca in posrečilo se mu je, najti ga
nekje na cesti. Prosil ga je, naj pride k
njemu na dom. Deček je slusal in prišel. Tu
mu pa naroči, naj pride k njemu v urad nje-
gova mati-vdova. Mati se je odzvala in šla
v sodnijo. Dr. Lavrenčič jo preprijazno sprej-
me in jo prosi, naj odstopi od vloženega pri-
ziva, ter jej prizna pogrešek, katerega je
napravil. — Ali kakor vsakej materi, je tudi
tež čast svojih otrok sveta, zato je izavila,
da nikakor ne more odstopiti od priziva. Po
dolgem prigovarjanju je stavila pogoj, da ako
je sodniku mogoče, zbrisati iz kazenske knji-
ge otrokov madež, bi bila v to pripravljena.
Poučila je sodnika, da kedor je enkrat zgub-
il zavest, da je še nekaznovan, je moralno
mnogo zgubil. Na to jo je sodnik odslovil in
sam šel, menda na „višjo inštanco“ v farovž,

kjer je že tako, kakor doma, morda na pos-
retovanje! Se istega dne je učil to vzbogo-
mater-vdovo neki farovski privrženec (prijat-
elj), naj odstopi od priziva, ako ji da sod-
nik 20 K. — S studom se je obrnila od kri-
vega učenika, rekši, da ji je več čast otroka,
kakor pa denar.

Ker je bila torej poravnava med sod-
nikom in udovo neizvršljiva, moral je isti
odposlati priziv na višjo inštanco, kjer je bil
fant, kateri je že odsedel kazno tega
imenitnega sodnika, popolnoma
oprečten.

Koliko je fant moralno zgubil, to ima
dr. Lavrenčič na vesti.

Zahtevamo, da se tega moža, katerega
poznamo tudi za zagrizenega kle-
rikalnega strankarja, spravi proč iz
Komna. Naprednjaki se bojijo sodnije, ker je
v njej bivši „Dančar“ dr. Lavrenčič. Mi pa
hočemo take sodnike, da moremo verovati v
njih nepristranost. Ljudstvo je do skrajnosti
nevoljno in zahteva odstranitev klerikalca dr.
Lavrenčiča! Višja sodnija, poslušaj glas ljud-
stva.

Iz sežanskega okraja.

Iz Sežane. — Ustrelil se je vojak 97.
pešpolka Anton Zakrajšek iz Gorice. To je
že drugi slučaj samomora, odkar je tu na-
stanjeno vojaštvo.

Iz Lokve. — Tukajšnje bralno in pevsko
društvo „Tabor“ je minolo nedeljo 14. t. m.
priredilo v lokavskem „Tabru“ veselico s
petjem, tamburanjem, igro „Ne kliči vraga!“
in plesom. Vzlic burji je bila veselica dobro
obiskana. Pohvalno je omeniti domači pevski
zbor in tamburaše, ki čim dalje bolj napre-
dujejo. Sploh se mora reči, da je vsa vese-
lica vrlo dobro vspela.

Iz goriške okolice.

Kojsko. — Dne 18. t. m. je šla 71 let-
na Urša Marinič iz Vedrijana grabit listje
v bližnji gozd. Prižgala je nekaj robide,
pri tej priliki pa se jej vname obleka, da
si ni mogla nesrečnica pomagati. S šibkim
glasom je klicala na pomoč, ko so pa priš-
li ljudje k njej, ni bilo več rešitve, ampak
je v par trenutkih izdihnila svojo dušo in
prinesli so mrtvo na dom žalosti.

Z materinim mlekom prehranjeni otroci

prav poredko trpe na oškodovanju ali mo-
tenju prebavnega aparata. Kako pa se godi
obžalovanja vrednim otrokom, ki jih preživ-
ljajo s steklenico? Ako jim ne dajo „Kufeko“,
pa imajo neprestano moteno prebavo. —
„KUFEKE“ je najboljšo živilo ob driski,
bljevanju, črevesnem katarju itd.

Domače vesti.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Jo-
sip Bitežnik iz Solkana 9 K 19 v, sad nabi-
ralnika v gost. g. Ant. Mozetiča 8 K 18 v,
a pri g. And. Luzniku 1 K 1 v. Hvala!

Za družbo sv. Cirila in Metoda sta da-
rovala gg. Kržišnik in Frandolič iz Gradišča
ob Soči K 3.— Srčna hvala!

Čitajte pazljivo članek o deželni no-
rišnici v sobotni in današnji številki ter to,
kar še pride. Tu je razloženo, kako se
dela z deželnim denarjem brezmiselno
pod gospodarstvom Pajer-Gregorčiče-
vim!

Smrtna kosa. — Danes so pokopali v Go-
rici gospo Terezijo vdovo Kavčič, ki je
umrla po dolgem bolehanju že v visoki sta-
rosti. Pokojnica je mati g. Evgena Kavčiča,
ravnatelja deželnega knjigovodstva in g. Emila
Kavčiča, vodje pisarne dež. hip. zavoda; za-
pušča tudi 5 hčera, 3 med temi poročene.
Vsem tem in drugim sorodnikom naše so-
žalje!

Na Gočah pri Vipavi je pokosila smrt
tamkajšnjega učitelja g. Antona Bezega,
starega komaj 34 let. Zapušča žalujočo so-
progo in 4 hčerke. Naj počiva v miru, pre-
ostalim naše sožalje!

Poroča. — Poročil se je naš rojak g.
Ivan Kenda, hotelir v Ljubljani, Tivoli,
z gospodično Marico Peternelovo, hčerka
hotelirja g. Peternela na Bledu,
hotel Triglav. Naše častitke!

Tiskovna pravda proti „Gorici“, ki bi se ime-
la vršiti danes v Ajdovščini vsled znane tož-
be T. o. z. in A. Gabrščeka, je odpadla, ker
se je uredništvo udalo. Zastopnik „Gorice“
dr. Pavlič je predlagal tako poravnavo, da
ni bilo treba obema strankama oditi že sino-
či v Ajdovščino, kajti obravnava je bila na-
povedana danes ob 9. uri zjutraj. — „Go-
rica“ objavi popravka in s tem je za to pri-
liko spor poravnal.

Ples „Goriške Čitalnice“. — Odkar
je Čitalnica v Trgovskem domu, je njena
bralna soba tako dobro obiskovana, kak-
or še nikoli. — To pa je dokaz, da se
Čitalnica ni preživela in da ima še pravi-
co do obstanka, dasi jej mnogi to zani-
kajo. Še več: Vse kaže, da bo življenje v
teh prostorih čedalje živalnejše. Tudi čla-
nov je dobila na novo toliko, da so nado-
meščenj uskokili.

Toda s prireditvami, veselicami, Či-
talnica še vedno nima uspehov, ki bi za-
dovoljili. To je pokazal tudi običajni ples
na pustno nedeljo. — Res je, da se nahaja
Čitalnica v prehodnem letu in da nima v
vodstvu in okrog njega vseh ljudi, ki bi
že sami po sebi jamčili za uspeh; res je,
da za ta ples ni bilo veselicega odbora
in menda sploh nikogar, razun marljivega
gospoda predsednika, ki bi se bil malce
pobrigal za agitacijo in za to, da bi bile
povabljene še posebe take rodbine, na
katere na vsak način računamo, — ali to
pa rečemo, da smo pripisovali slovenski
inteligenci veliko več ponosa, nego ga je
pokazala pri tej priliki. — V Gorici smo imeli
in bomo imeli tudi drevi s „Sokolovo“
maskarado dovolj prireditvev za širo-
ko ljudsko maso, toda Čitalnični ples je bil
vedno nastop slovenske inteligence, nas-
top najboljših naših krogov. Bodimo de-
mokrati kolikor hočemo, ali dokler je člo-
veška družba taka, kakršna je, se bo pre-
sojala socialna, gospodarska in kulturna
višina goriškega Slovenstva v velikem
delu tudi po nastopih inteligence. In ako
ta inteligenca ne vrši v tem pogledu svoje

— Če pa vsprejmete svojo prostost, nadaljuje
Mazarin, ter me izpustite...

— Kako hočete, da bi vsprejeli prostost, ga pre-
kine d' Artagnan, ko nam jo vendar lahko zopet od-
vzamete pet minut pozneje, ko ste nam jo dali, kakor
sami pravite? In kakor vas poznam, nadaljuje d' Ar-
tagnan, bi nam jo odvzeli resnično.

— Ne, na mojo kardinalsko čast!... Ali mi ne
verjamete?

— Monseigneur, jaz ne verujem kardinalom, ki
niso duhovniki.

— No, torej na mojo ministersko čast!

— Niste več minister, Monseigneur, temveč samo
ujetnik.

— Torej na Mazarinovo čast! Mazarin sem in
bom vedno, upam vsaj.

— Hm! zagodrnja d' Artagnan, slišal sem praviti
o nekem Mazarinu, ki je malo spoštoval svoje prisege,
in bojim se, da je bil to neki praded Vaše Eminence.

— Gospod d' Artagnan, pravi Mazarin, vi ste
zelo duhoviti, in zelo neljubo mi je, da sva prišla v
nesoglasje.

— Monseigneur, pobotajva se, tudi jaz ne želim
drugega.

— Torej, pravi Mazarin, če vam zagotovim pro-
stost na očitnem način, tako da se da potipati?...
— A, to je nekaj drugega, pravi Porthos.

— Čujmo! pravi Athos.

— Govorite! pravi d' Artagnan.

— Najprej mi povejte: ali vaporejmete? vpraša
kardinal.

— Razložite nam svoj načrt, Monseigneur, in po-
tem bomo videli.

— Pomnite, da ste zaprti, ujeti.

— Saj veste, Monseigneur, pravi d' Artagnan, da
nam ostaja v vsakem slučaju še ena možnost.

— Katera?

— Da umrjemo skupaj.
Mazarin se strese.

— Čujte, pravi nato: na koncu hodnika stoje
vrata, katerih ključ imam jaz; ta vrata vodijo v park.
Vzemite ta ključ in pojdite. Hitri ste, krepki in obo-
roženi. Sto korakov od vrat krenite na levo, da pri-
dete do vrtnega zidu; skočite čez, in v par trenutkih
ste na cesti in prosti. Sedaj vas poznam dovolj in
vem, da če vas napadejo, vas to ne bo oviralo na va-
šem begu.

— A, pri moji veri, Monseigneur, pravi d' Arta-
gnan, te besede mi ugajajo! Kje je ta ključ, ki nam
ga hočete dati?

— Evo ga.

— Ah, Monseigneur, pravi d' Artagnan, ali bi nas
hoteli peljati osebno do onih vrat?

— Prav rad, odvrne minister, če je to potrebno,
da boste bolj brez skrbi.

Mazarin, ki ni mislil, da pride tako po ceni skozi,
se odpravi ves radosten proti hodniku ter odpre vrata.

Vodila so res na vrt! beguni so se prepirali o
tem po vetru, ki se je zaganjal v hodnik ter metal
sneg v obraze.

(Dalje pride.)

naloge, greši proti svojemu ugledu in s tem, vsaj po sedaj še veljavnih nazorih, tudi proti ugledu naroda.

Letošnji ples se je torej — ponesrečil. Udeležba je bila tako pičila, da je plesalo četvorko celih 18 parov. Zato je bilo tudi splošno razpoloženje polno nejevolje in padale so ostre kritike proti vsem tistim, ki bi na tak večer s svojo nezmožnostjo morali pripomoči slovenskemu imenu do ugleda. Okoli 2¹/₂ po polnoči je bilo vsemu konec. — Ples so počastili s svojim dohodom gg. dvorni svetnik graf A. t. e. m. s, predsednik okrožne sodnije C. a. z. a. f. u. r. a, višji deželni sodni svetnik R. u. t. a. r., deželni sodni svetnik Stepančič. — Trgovski stan je bil častno zastopan. O prav mnogih rodbinah so sicer znani zadržki, ki opravčujejo odsotnost, na sploh pa moramo javno grajati, da se je ta prireditev prezirala, skoro bojkotovala iz ničevih in obžalovanja vrednih razlogov.

Ali Čitalnica naj ne izgubi poguma. Iz raznih pogreškov naj posname dober nauk za — prihodnje leto, ki naj letošnji nevspeh popravi v najboljši meri.

Deželni šolski nadzornik Kauer. — V »Učit. Tovarišu« čitamo:

»Izrečno povdarjamo, da nam ne gre za osebo, temveč za krivični in sovražni sistem, ki ga pribijemo tem potom, da popišemo, kako se je vršilo imenovanje nadzornika Kauerja. Kdo je ta Kauer? Na podlagi katerih zaslug, oziroma učenjskih del je prišel ta mož na tako odlično mesto? Na ta vprašanja odgovarjamo s sledečimi podatki: g. dež. šol. nadzornik je ravnokar dovršil svoje 13. službeno leto. Poučeval je doslej, dokler ni bil imenovan za dež. šol. nadzornika na Primorskem, na gimnaziji v 13. okraju na Dunaju. Od teh 13 let je bil g. nadzornik Kauer za šol. leto 1901/1902 službe oproščen, baje ker se je hotel habilitirati kot privatni docent. Istanto je bil oproščen službe od leta 1904—1906. Za šolsko leto 1906/1907 pa se mu je profesorska služba v tem smislu olajšala, da so mu znižali število ur, kar je smatrati tudi kot delni dopust. Leta 1908. je dobil imenovan gos. podzopet za vse leto dopust, ki ga pa ni izrabil, ker je prišlo medtem imenovanje za dežel. šol. nadzornika na Primorskem. V tem času, ko je imel dopust, se je bavil z različnimi stvarmi; n. pr. pripravljaj je absolvirane realce za naknadno maturo na gimnaziji iz grščine in latinščine. Gos. nadzornik Kauer je bil torej 3¹/₂ leta popolnoma oproščen profesorske službe. Vprašamo, odkod ima mož, ki šteje komaj 13 službenih let, katere je dopust reducirjal na 9 službenih let in nekaj čez, svojo pedagoško izvedenost in spretnost. Opozorjamo na bridke občutke, ki morajo navdajati mnoge zaluzne slovenske profesorje in ravnatelje na Primorskem, ki jim je sedaj gospod Kauer predstojnik. Razvidno je, da je v tem slučaju gotovo odločevala le protekcija. To slutnjo utemeljuje dejstvo, da je omenjenemu g. dež. š. nadzorniku v Dolnenje Avstrijskem, Schindler, tast, da je g. Kauer strogo nemško-nacionalnega mišljenja in da se je zanj odločno potegoval znani nemški nacionalni poslanec Sylvester. Osebito pa je bil g. Kauer zavoljo tega »najsposobnejši« kandidat za mesto deželnega nadzornika na Primorskem, ker čisto nič ne zna slovenski. Laščino je za silo lomil, vendar pa ga to znanje laškega jezika ne stori sposobnega, da bi mogel poslušati kakšno strokovno predavanje, oziroma da bi mogel reševati službene akte. Slovenske poslance pa nujno opozorjamo na ta slučaj, da ga na primernem mestu označijo kot slučaj najgrše protekcije, ki je le pri nas mogoča.«

Minister-rojak in klerikalci. — Že nekaj časa se izrekajo generali klerikalne stranke v Ljubljani proti instituciji ministrov-rojakov. Benkovič je bil moral staviti tudi tozadevni nujni predlog. Pravijo, da bi bil minister rojak nesreča za Jugoslovane ter da bi prišli v smešen položaj, v katerem so druge narodnosti, ker imajo ministre-rojake. Ta je prav predpustna! Nemci, Čehi in Poljaki se morajo smejati, ko čujejo, da se nahajajo v smešnem položaju, ker imajo ministre-rojake. Resnica pa je, da institucija ministrov-rojakov vsem trem narodnostim dobro služi. Samo pravi možje morajo biti ministri-rojaki. O nemškem ministru-rojaku Pradeju je rekel takratni pravosodni minister dr. Klein, da ima v osebnih

zadevah na Koroskem in Štajerskem prvo besedo nemški minister-rojak Prade. Čehi se ne branijo institucije ministrov-rojakov; Čehi pa se vendar smatra za zrele politike. Zakaj bi se ravno Jugoslovani branili ministra-rojaka? Klerikalni generali ostajajo dolžni odgovor, skrivajo se le za neki »smešen položaj«, pa teko, da se vidi, da igra za tem »smešnim položajem« glavno ulogo najbrže osebno vprašanje. Dr. Krek je napisal v »Slovincu« članek o ministru-rojaku, ali obelil je članek s sarkazmom tako, da čutiš le t ga, zakaj je pravzaprav proti ministru-rojaku, pa najbrže sam ne ve; ali Šusteršič hoče tako, pa je!

Na planinski železnici čutimo kruto roko nemškega ministra-rojaka, ki je diktilal Derschatti pomemčevalno delo na progji, da se čimprej zgradi most do Adrije; izvršuje to delo poleg železnice tudi graško pošto ravnateljstvo. Čehi se imajo zahvaliti največ ministru-rojaku Rezku za osnovanje češke tehnike v Brnu ter za dolgo vrsto pridobitev na šolskem polju.

Klerikalci uganjajo svoje kaprice in nemnosti — če bi se jutri ponudilo Šusteršiču, da naj postane minister-rojak, pa bi obrnili plašče čez noč ter se ogrevali za ministra-rojaka. — Pa če že preti tako »smešen položaj« za jugoslovanskega ministra-rojaka — pa naj se pobrigajo vsegamogočni klerikalci, da dobimo resortnega ministra. Zakaj je svoj čas tako intrigiral dr. Šusteršič proti dr. Ferjančiču, ko je ta imel postati minister? Če bi bil postal, bi imeli Jugoslovani od takrat naprej vse važnejšo besedo in moč pri sestavih ministerstev, tako pa vlečejo klerikalci voz po svoje v vprašanih ministerstva, pa v škodo Jugoslovancev tako, da ostajemo v »smešnem položaju«, katerega pa bi se radi znebili z jugoslovanskim ministrom, ki pa mora biti seveda mož na svojem mestu!

Pustni kozolci v »Gorici«. — Zadnje čase so se spustili pri »Gorici« na opolzko polje statistike in številk. Kako so pogoreli glede Trgovsko-obrtne zadrage, to smo dokazali. — Ali še grje se je osmesila »Gorica« v soboto s člankom iz »trgovskih krogov«. Članekar bi rad koga namahal, pa je ostal sam v blatu. Govori namreč o kolonijalni veletrovinu in pravi, da imamo Slovenci okoli 1000 trgovcev, ki prodajo povprečno gotovo 50 K na dan. — Raca na vodi, »Gorica« pa zna metati s števili okrog sebe. Računajmo malo!

1000 trgovcev povprečno po 50 K na dan prodaja v enem letu za — 18.250.000 K kolonijalnega blaga. To pride na vsakega Slovence povprečno 1258 K. Ako štejeemo rodbino le po 4 osebe (oče, mati, dva otroka, torej je toliko, da število nič ne raste), tedaj pride na vsako rodbino po 5032 K na leto. — Ako pa izda rodbina toliko le v prodajalnici ljestvin, tedaj stane vse drugo najmanj še 3000 K, torej potrosi pri nas na Goriškem vsaka rodbina na leto nad — 8000 K. K temu bi prišli še vsi domači pridelki. Ako vse to kapitalizujemo, dobimo, da potrosi povprečno vsaka rodbina lepe dohodka od 200.000 K premoženja. — Taki bogatiji smo goriški Slovenci! — In »Gorica« hoče biti resen list, ki se temeljito bavi z narodnim gospodarstvom! Ubogi »backi«, ki morajo prebavljati tako hrano!

Poziv! — Pozvali smo onega človeka »iz goriške okolice«, ki je pisal na rdčem papirju g. Gabrščeku pismo, v katerem pravi, da je plačal oglas za »Sočo« pa da čaka nanj že cel mesec ter je priidjal temu še kup infamnostij. Možakar pa se noče oglasiti; zato mu pravimo tu javno, da je lump, ki laže in obrekuje. V našo bližino naj torej ne pride več.

Sneg v Gorici. — Danes proti jutru je snežilo. Padlo je toliko snega, da je lepo pobelil ulice in strehe.

Samomor. — V Fari v Furlaniji se je obesil mesar Leopold Kastelan. Bil je baje nekoliko zmešan.

»Unchristliche Sonette aus Görz.« — Pod tem naslovom je izdal v »Teplitz-Schönau« brošurico 31 strani sonetov neki Henrik Mayer. Iz knjižice se vidi, da je moral pesnik bolehati pa se je v svrhu zdravljenja mudil med nami. V sonetih opeva krasoto Gorice in okolice, ki se mu je tako priljubila, da vsklika: »Ich kann, Goritz, niemals dich vergessen.« Sočo imenuje prav Sočo, Gorici pravi Gorica ter kaže sploh dobro poznavanje krajev in prebivalstva, med katerim je živel. »Unchristliche« pa imenuje sonete zato, ker malo pozabavlja menihom na Kostanjevici in Sveti gori.

Nevarna tatinska družba. Poročali smo, da so prišli v Gorici nevarnega tatu v elegantni obleki po imenu Karol Premru. Peljali so ga v Novomesto, kjer je priznal vlom v Novemestu in Postojni. Ima pa tudi brata, ki je enak tiček, pa tudi na varnem, in bratranca Henrika, ki ni nič boljši. Tatinska družba je izvršila več tatvin v Ljubljani, Trstu, Novemestu, po Istri, na Goriškem itd. Tudi oče prvih dveh je nevaren tat, ki je bil že opetovano kaznovan.

Pred kratkim smo pisali o nekem agentu Jos. Brkljačiču, da je prodajal križe, sprejemal naročila, križev pa naročniki niso dobili itd. Ta Brkljačič nam piše sedaj iz Trsta, da on ni nikogar ogoljufal, marveč poslal križe vsem, ki so jih naročili, samo nekateri niso hoteli sprejeti križev; te je dobil po pošti nazaj.

Za kratek čas. — Ne preveč podkovan mladenič je stal pred izpraševalno komisijo, v kateri se je nahajal tudi strogi profesor Faling. Ta profesor ni mogel dobiti od mladeniča nobenega odgovora. Slednjic se vjezi in vpraša eksaminanda: »Prosim, povejte sami stroko, v kateri res nekaj veste.« »Kitajsko osel?« »Faling«, se odreže vprašane in ker profesor Faling ni imel protidokaza, ga ni mogel vreči pri izpitu.

Lisnica. — Na Vipavsko: Poslano priobčimo. Prostor za obljubljeno odstopamo radi. Zdravi!

Zveza narodnih društev.

Veselica v Št. Petru, katera se je vršila zadnje nedelje, je zelo dobro uspela. Pevsko in izobraževalno društvo »Prešeren« slovi pa že dolgo časa po svojem izurjenem in dobrem pevskem zboru kakor tudi po res skoraj neprekosljivih diletantih. Tudi ta nedeljski nastop je bil za to društvo časten. Pesni: »Oj ti moj dom«, mešan zbor in »Nos«, moški zbor so vseni ugajale, med tem ko so »Zrinski Frankopani« s spremljevanjem vojaškega orkestra in v družbi s vrlim pevskim zborom bralnega in podpornega društva v Gorici navzoče kar pretresli. Igra je bila izborna igrana. Čast vrlim Št. Petercem!

Potniki!

Električna železnica v Gorici! Postaja TRGOVSKI DOM (tik ljudskega vrta).

Vsak, ki pride v Gorico, naj porabi ugodno priliko in naj se pelje z električno železnico.

Vozni listek naj se kupi postaja TRGOVSKI DOM.

V ulici Corso Giuseppe Verdi so najlepše urejene trgovine z najnovejšim različnim blagom. — Kupovališče lepih, modernih oblek, bluz in sploh vsega blaga naj bo od sedaj

Trgovski Dom postaja električne železnice.
Novo izdelani vozni red izide v kratkem pod imenom postaja: Trgovski Dom.

Trgovsko-obrtne in gospodarske vesti.

Obče' zavarovalnica za goveje živine v Poljci. — V nedeljo dne 14. t. m. imelo je to društvo svoj redni občni zbor v prostorih g. A. Mahorčiča. Z zadovoljstvom je konstatiral lep napredek društva. Navzoči udje so vzeli z odobravanjem na znanje poročili društvenega tajnika kakor blagajnika. V enajstih letih obstanka je izdalo društvo svojim členom čez tri tisoč kron odškodnina za poginolo živino. Trstovo šteje zdaj ravno dvakrat toliko udov nego prva leta in zavarovana svota je zdaj že dvakrat tako velika. Saj je zavarovane živine že čez štirinajst tisoč kron. Zraven ima društvo pa še lepo svoto prihrankov v hranilnici.

Doželna zavarovalnica goveje živine je štela koncem leta 1908 44 podružnic z 2974 člani in 6090 glavami goveje živine, zavarovane na vrednost K 1.501.125.

Nov vodomer. — Gosp. Ivan Rentelj, viši oficijal pri c. kr. deželni sodnji v Trstu, je izumil nov vodomer. Patentiran je že v Avstriji, v Franciji in Belgiji. Razun tega je predložen za patentiranje tudi še v nekaterih drugih državah.

Na Balkanu.

Po izjavi generala Živkovića bo srbska vojska najdlje za tri tedne popolnoma oborožena ter pripravljena za boj. Časniki v Be-

lemgradu pišejo bojazljivo, rekoč, da če bi Avstrija ponudila Srbiji liste gospodarske »koristi«, bo morala Srbija odgovoriti le z orožjem v roki; da proti poletju nastane strahovita vojna, kajti Srbija se nima skoro ničesa nadejati od evropske diplomacije, samo v vojni more Srbija ali dobiti ali izgubiti, kajti sedanje stanje znači za Srbijo izgubo. Srbija se ne boji Avstrije ter upa, da jej bo mogoče avigniti v zrak ono trhlo državo, ki se imenuje Avstro-Ogrska; sedanje stanje po mnenju listov pomeni smrt za srbsko pleme. Ako Evropa mora mirne duše gledati, kako se iz balkanskih Slovanov tvori polki za širjenje avstro-nemških interesov na iztoku, morajo Srbi pokazati, da se tudi dandanašnji znajo boriti za svobodo, kakor nekdanj, za svobodo, ki je najvišji ideal kulturnega človeka. Tako pišejo listi v Belemgradu.

Na Dunaju se širijo vesti, da izbruhne vojna v par dneh. Vlada pa je dala demontirati te vesti.

V Belemgradu je bil velik protestni shod proti »veleizdajniškemu« procesu v Zagrebu in proti preganjanju Srbov na Hrvatskem. Udeležilo se ga je 10.000 ljudi. Govori so bili zelo ostr.

Aneksija Bosne in Hercegovine bo stala Avstrijo pol milijarde K. Večina tega denarja je že porabljena.

Politični pregled.

Zdržitve vseh slovenskih strank v parlamentu. — Ustanovitve »Slovenske zdržitve« je izredne važnosti. O njej se je v »Poljskem klubu« živahno razpravljalo. Najbrže se tudi Poljaki pridružijo zdržitvi!

Gojja proti čehoradikalni stranki se nadaljuje. — Preiskovalni sodniki že zaslišavajo »obdolžence«; preiskava se vrši tudi radi zločina pozivanja vojakov k dezertaciji. V Slaneh je bilo aretiranih okoli 80 čeških podčasnikov. V Louneh sta aretirana dva vojaka, ker sta se udležila shoda češko-radikalne stranke.

Za litrsko ga. glavarja je imenovan dr. Rizzi, za podglavarja dr. Laginja.

Razne vesti.

Akademično društvo »Taber« v Gradcu naznanja, da se s 1. marcem t. l. preseli v Schönau-gasse 17/I.

Kratek predpust. — Letos je precej kratek predpust. Drugo leto bo pa še krajši, kajti pustni torek bo že 8. februvarija; torej bo samo 33 poskočnih dni.

Poziv. — Na zadnji glavni skupščini našega društva se je izrekala in utemeljevala želja, naj bi »Slovenski Pravniki«, ki ga naše društvo izdaja že XXV. leto, začel izhajati v večjem obsegu in če le možno že prihodnji mesec že po dvakrat na mesec, začasno na poldrug' poli sedanje oblike. Tej želji bi mogel podpisani odbor ustreči tako ali tako le tedaj, ako se do 5. prihod. meseca oglasi še toliko novih članov ali naročnikov, da se pokrijejo dokaj večji stroški, ki nastanejo s povečanjem ali polumesečnim izhajanjem lista. Zasluge »Slov. Pravnika« za domače pravništvo in vzlasti za slovensko uradovanje v preteklih 24. letih so tolike, da nam jih pač ni treba naštevati, a delovanje njegovo bo neprimerno uspešnejše, ako se list postavi na navedeno širšo podlago.

Društvo »Pravniki«.

Nemci v Trstu pridno gradijo nemški most do Adrije. Imajo že vsa možna nemška bojna društva, sedaj so si ustanovili še svoj tiskovni odtok, ki bo zalagal tu in inozemske časopise z izmišljenimi jerejmijadami o tržaškem nemstvu. Vlada in Italijani pa še vedno potiskajo glave v pesek ter nočejo videti nemške nevarnosti.

Za župana v Voleckem-Opatiji je bil izvoljen dr. Andrej Stanger.

Dunajski župan dr. Luogor je dospel v Lovran v nedeljo pop.

500 parok je bilo v nedeljo na Dunaju. V Barolinu se ponavljalo napadi na ženske od strani neznanih ljudi. V nedeljo je bila neka ženska zabodena v stegno.

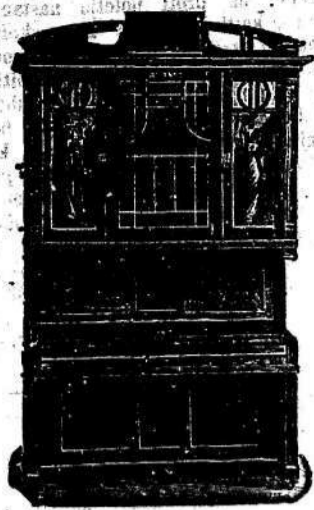
Kranjska hranilnica (odpoveduje posojila. — Z Dunaja poročajo, da je odpovedala Kranjska hranilnica vsem tamkajšnjim svojim upnikom posojila, ki znašajo okoli 10 milijonov K.

Kako delajo Čehi. — Češko šolsko društvo je ustanovilo zadnje čase dve zasebni meščanski šoli v Brnu in v Konicah. Kedaj bo pač naše šolsko društvo moglo začeti misliti na meščanske in srednje šole? Kadar bo prevzel vse Slovence duh narodne poštvovalnosti, kakršna je splošno med Čehi.

Peskužen sa. — 12 letnega dečka. — V Trstu je 12 letni sin dr. T. Markla, sanitarnega nadzornika, duhal in srkal kloroform v namen, da se usmrti. Dečka so rešili. Vzrok, zakaj je to delal, niso znani.

Vsi trgovski udeleženci so z ministertjalnim ukazom z dne 1. febr. 1909 oproščeni obveznega zavarovanja v znani drž. zavarovalnici zasebnih uradnikov.

Zlata jama za naše gostilničarje in restavraterje

Orkestrijoni

Lahko navijanje.

— Igra kakoršenkoli komad točno in lepo. —
Najugodnejši plačilni pogoji.

Zastopstvo za Primorsko

Rajmund Kren - Gorica

ulica Teatro.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79.

Račun pošne hranilnice št. 837.315.

V skupni seji načelstva in nadzorstva z dne 5. decembra 1907. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo zadržnikom na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1907. s 6%.

Stanje 31. dec. 1907.: Zadržnikov 1867 z deleži v znesku 99.684 kron. — Hranilne vloge: 1.706.550,77. Posojila: 1.699.186,77. — Reservni zaklad: 85.954,35. — Vrednost hiš: 112.328.—

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

GORICA.

GORICA.

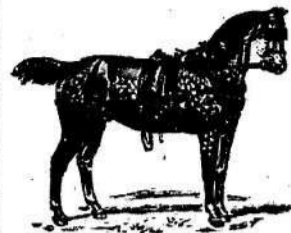
Narodno podjetje

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujce od K 1-20 više. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljisce. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Ivan Kravos

na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11
sedlarska delavnica

in zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine kakor: kovčege, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejma v popravo različne koleseljne in

kočije.

Popravila se izvršujejo točno.

Cene zmerne.

Loterijske številke.

20. februarnja 1909.

Dunaj 87 89 3 6 46
Gradec 16 64 3 24 46

Neverjetno!!
a vendar resnično!!

da se dobi

blago

perkal, batist itd. itd.

40%

ceneje, nego poudod drugod.

GORICA, Trg Sv. Antona št. 9.

Carlo Glessig,
starinar.

MIZARSKA ZADRUGA V SOLKANU,

tovarna pohištva in stavbenih izdelkov.

Lasten železniški tir
Gorica drž. kol. — Solkan

Žage v Soteski
(last verskega zaloga).

Osrednje vodstvo: Trst, Via della Caserma št. 4.

Interurban. telef.: Gorica št. 74, Trst št. 1631. — Tel.: Zadruga, Used. A. B. C. Code v. Edit.

Zaloga: **Solkan**; **Trst**, Via della caserma 4;

Reka, Via delle Pile št. 2; **Spljet**, ulica Sv. Dujme, Na novo obali.

Zastopstva: **Egypt in Levanta.**

Vposluje okroglo 400 uslužbencev ter ima nad 150 H. P. parnih in turbinskih gonilnih sil — Lastne električne centrale. — Letna produkcija K 600.000.

Izdeluje pohištvo vseh slogov, ter vsa stavbena dela.

Tehnični in fotografski zavod v Solkanu.

Opravlja popolnoma: Hotele, vile, cerkve, šole i. t. d.

Les se pripravlja v posebnih pečeh na par, ki se razgrejejo do 60°.

Zadržne glavnice K 90.000. — Garancijska rezerva K 180.000. — Rezerva za izgube K 21.000.

Zadržni urad v Solkanu sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5-6%.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo „Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“ je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadržni register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradnine ½% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4½%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih „Soča“ in „Primorec“.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadržnem uradu v „Trgovskem domu“.

Načelstvo in nadzorstvo.

GORIŠKA TOVARNA MILA.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanavljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodinje! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša špecialiteta je: **Caprasole - Koza s solncem.** Poskusite in sodite!

Svoji k svojim!